

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'.

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐξῆς καὶ εἶναι ἑτησίαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 14.

21 Μαΐου 1889.

ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ο ΟΡΚΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

— Ἐλα, θεῖα Γιάνναινα, πές μας κανένα παρὰμύθι τώρα. Ἐξω βρέχει μὲ τ' ἀσκή· καιρὸς γιὰ φίλου σπίτι.

Ἡ θεῖα Γιάνναινα ὕψωσε πρὸς ἐμὲ μετὰ τινος ὀργῆς τοὺς μικροὺς λάμποντας ὀφθαλμούς της καὶ διὰ τῆς ὀξείας φωνῆς, ὁμοίας πρὸς κακὸν κάρισμα ὄρνιθος, εἶπεν :

— Ἐγὼ δὲν ξέρω παρὰμύθια, ξέρω γινόμενα πράγματα.

— Τόσο τὸ καλλίτερο. Ἐλα, θεῖα, πές μας τίποτε, εἴσι νάχης καλὴ ψυχὴ.

Ἡ θεῖα Γιάνναινα ἦτο γραῖα ἐβδομηκοντοῦτις, κυφὴ καὶ ἀπεξηραμένη. Γυνὴ πολυμήχανος, ἐπετηδεύετο ἐν τῷ χωρίῳ τὴν μάγισσαν, τὴν ἱατρὸν καὶ τὴν μαῖαν καὶ ἐζῆ ἀπὸ τὰ ἐλέη τῶν χωρικῶν, οἵτινες δὲν τὴν συνεπάθουν τόσον ὅσον τὴν ἐφοβοῦντο. Μὴ ἔχουσα ἴδιον οἶκον ἐφιλοξενεῖτο πότε εἰς τοῦ ἐνὸς χωρικοῦ, πότε εἰς τοῦ ἄλλου· καὶ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὴν βροχερὰν τοῦ Ὀκτωβρίου εἶχεν ἐγκαθιδρυθῇ αὐτόκλητος παρὰ τὴν ἐστίαν τοῦ Κωσταντῆ Κόλια, ἐνὸς ἐκ τῶν προυχόντων τοῦ χωρίου.

Περὶ τὴν ἐστίαν ταύτην, ἐφ' ἧς ἀνέδιδον γλυκεῖαν ἀναλαμπὴν καιόμενοι κῶνοι ξηροὶ πεύκης, ἐκάθητο ὁ οἰκοδεσπότης, ἡ οἰκοδέσποινα, οἱ δύο ἔφηβοι υἱοὶ των, καὶ ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἀποκλεισθεὶς ἐκεῖ ὑπὸ τῆς καταιγίδος.

— Ἐλα τὸ λοιπόν, θεῖα Γιάνναινα, τί κάνεις τῇ μισοκακομοῖρα; Ἄνοιξε τὸ χρυσὸ σου στοματάκι καὶ πές τίποτε νὰ περῶ ἢ ὦρα.

Εἶπε καὶ ὁ οἰκοδεσπότης ἰδὼν ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἐνέδωκεν εἰς τὴν παρὰκλήσιν μου, ἀλλ' ἐξηκολούθει νήθουσα ἐν σιωπῇ.

Ἡ γραῖα ἐξέτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα :

— Δό μου νὰ βρέξω τάχειλι μου πρῶτα.

Ἐκείνους μειδιῶν προσέφερε τὸ ἐκ κασιτέρου παγούριον τῆς βραχῆς. Καὶ ἐκράτησεν αὐτὸ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς διὰ τρεμούσης χειρὸς ἡ γραῖα εἰς τὸ στόμα θηλάζουσα καὶ ἀπέδωκε πάλιν, ἀνακινουσα ὡς αἶξ τὴν ὀστεώδη σιαγῶνα ἐν εὐαρέστῳ μνηρυσμῷ.

— Ἀρὲ σεῖς, νὰ μὴ σκιαχθῇτε ποῦ εἶνε νύχτα καὶ δὲν θέτε νὰ πάτε 'ς τὸ κοπάδι.

Εἶπεν ἐν προσιμῇ στραφεῖσα πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Κόλια.

Ἐκεῖνοι ἀνένευσαν τὰς κεφαλὰς ἐν σιγῇ.

Ἡ γραῖα περιεσκόπησε πάλιν τὸ ἀκροατήριον τῆς :

— Ὅπ' ἀγαποῦν ἀληθινὰ τὴ μοῖρα τὴν ὀρίζουν· μὴδ' ἀπὸ χάρου θέλημα ποτὲ δὲν ἐχωρίζουν.

Ἀπὴγγειλε βραδέως διὰ τῆς συνήθους ὀξείας φωνῆς τὸ δίστιχον τοῦτο, τὸ ὁποῖον, φαίνεται, ἐπεῖχε τόπον ῥητοῦ εἰς τὴν μέλλουσαν διήγησιν, ὅπως τὰ ἐπὶ τῶν τίτλων ἢ τῶν κεφαλίδων βιβλίων ἀναγραφόμενα, καὶ μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν ἐξηκολούθησεν εἰς ἄλλον τόνον φωνῆς χαμηλότερον :

« Τὸν παλιὸ καιρὸ, πρὶν πάρουν τὴν Πόλι οἱ Τοῦρκοι καὶ ῥημαῖζον ἀπ' ἀκρῆς 'ς ἀκρῆς τὸ ῥωμαϊκόν, ἐδῶ ποῦ εἶνε τώρα τὸ χωριὸ μας ἦταν μεγάλη πολιτεία. Ἀπ' τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἔχουν ἀπομείνῃ καὶ τὰ χαλάσματα ἀπ' ταῖς μεγάλαις ἐκκλησιααῖς, ποῦ εἶνε κατὰ τὸ γιὰλό, τὴν Πισκοπὴ καὶ τὸν Ταξίαρχον. Νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε, ἕνα ἀπ' τὰρχοντικὰ σπίτια 'ς τὴν πολιτεία αὐτὴ ἦτον καὶ τοῦ γέρο Πλατανιά. Ὁ γέρο Πλατανιάς ἦταν πρῶτα πρᾶμματευτῆς 'ς τὰ ξένα· ἔκανε ἐκεῖ βιός, καράβια 'δικά του, μαγαζιά 'δικά του, καὶ 'ς τὰ 'στερνὰ ἦρθε 'ς τὸ τόπο του νὰ περάσῃ τὰ γεράματά του. Ἡ γυναικὴ τοῦ ἦτον πεθαμένη· ἄρσενικὸ παιδί δὲν εἶχε· εἶχε μοναχὰ ἕνα κορίτσι, μὰ τί κορίτσι; Θάμπωνε δ' ἥλιος ποῦ τόβλεπε κ' ἡ νύχτα γινότανε 'μέρα ἀπ' τὴ λαμπερὴ τῆς ὄψι. Τὴν ἔλεγαν Χρυσαυγὴ — ὄνομα καὶ πρᾶμμα, μὲ τὰ χρυσὰ τῆς μαλλιά καὶ τὰ ὀλογάλανα μάτια τῆς. Ἀμα ποῦ πρωτοβγήκε νὰ χορέψῃ 'ς τάλῳνια—εἶχαν τὸ καιρὸ ἐκεῖνο ἁλώνια μαρμαροστρωμένα—ὁ δὲ κόσμος, γέροι καὶ νιοί, γριαὶς καὶ νιαὶς στάθηκαν νὰ τὴν καμαρώνουν. Δὲν ἦτον χορὸς ἐκεῖνος, ἦτον κάτι ἄλλο. Ἐλεγε καὶ δὲν πατοῦσε 'ς τὴ γῆ τὰ πόδια· ξεφτερουγίζε λαφρὰ σὰν πέρδικα, λυγερὴ σὰν ποταμίσι καλαμιὰ. Καὶ δὲν εἶχε καθόλου 'περηφάνεια 'ς τὴν ὄψι τῆς, σὰν νὰ μὴν τῶξερε πῶς εἰν' ὡμορφῇ. Ἐκῦταζε γύρω μὲ μιὰ ἡμεράδα παιδιὰτικὴ καὶ γλυκὴ

σκαζε 'ς τὰ χεῖλη της ἕνα παντοτεινὸ χαμόγελο. "Οσοι δὲν τὴν ξέρανε, ῥωτοῦσαν:

— Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ λυγερή; Χαρά 'ς τὸν ποῦ τὴν ἔχει κόρη!

— Εἶνε τοῦ γέρο Πλατανιαῖ ἡ κόρη, ἡ Χρυσουγούλα.

"Ολ' οἱ λεβέντηδες ποῦ τὴν θεωροῦσαν λιγόνотανε ἀπ' ἀγάπης, ὅλαις οἱ κοπέλαις χολοσκούσανε ἀπὸ ζήλεια.

Τὴν ἄλλη μέρα προξενητάδες πηγαῖνανε κ' ἐρχόντανε 'ς τὸ σπίτι τοῦ γέρο Πλατανιαῖ· δέκα ἀρχοντόπουλα, τὸνα καλλίτερο ἀπὸ τ' ἄλλο 'ς τὴν λεβεντιά καὶ 'ς τὰ πλούτη, στέλνανε λόγια γιὰ τὴν κόρη του.

"Ο γέρος ἤθελε νὰ 'παντρέψῃ τὸ κορίτσι· ἐννοιωθε πῶς δὲν ἔχει ζωὴ πολλὴ καὶ δὲν ἤθελε νὰ πεθάνῃ καὶ νὰ τάφῃ μονάχο κ' ἐρημο. Πλούτη εἶχε νὰ τῆς ἀφήσῃ γιὰ νὰ ζήσῃ σὺν βασιλοπούλα. Μὰ τὰ πλούτη δὲν κάνουνε εὐτυχισμένο τὸ κορίτσι ποῦ δὲν ἔχει 'ς τὸ πλευρὸ ἕναν ἄντρα νὰ τὰγαπᾷ—ἴσα ἴσα τὸ δέντρο ποῦνε φορτωμένο καρπὸ θέλει πλειότερο στύλωμα.

"Ο γέρος δὲν ἔδωκε ἀπόκρισι σὲ κανένα ἀπ' τοὺς προξενητάδες· 'ς ὅλους εἶπε:

— "Ο,τι γεῖνῃ θὰ γεῖνῃ καὶ μὲ τὴν καρδιά τῆς κόρης μου.

Τὸ βράδυ βράδυ, σὺν καθώτανε πατέρας καὶ κόρη μονάχοι, γυρνᾷ καὶ τῆς λέει:

— Χρυσουγούλα μου, ξέρεις ποῦ μοῦ φέρανε δέκα προξενιαῖς γιὰ σένα σήμερα;

"Η ὄψι της ἡ γελαστὴ συνέφιασε:

— Μὲ βαρέθηκες, πατέρα, ἀπὸ τὰ τώρα καὶ θές νὰ μὲ δώσης;

— Μὴ λές τέτοια λόγια, κόρη μου· γιὰτὶ σ' ἀγαπᾷ, γιὰτὶ ἐσένα ἔχω μονάκριβη 'ς τὸν κόσμον, κυτᾷω πῶς νὰ σὲ κάνω εὐτυχισμένη καὶ ὕστερα νὰ σφαλῇσω ἡσυχος τὰ μάτια μου.

— Πατέρα, ἂν εἶνε γραμμένο νὰ ζήσω εὐτυχισμένη, δὲν θὰ μὲ κάνουν εὐτυχισμένη οἱ προξενιαῖς, θὰ μὲ κάνῃ ἡ καρδιά μου.

— "Η καρδιά μὰς ξεγελάει πολλαῖς φοραῖς, κόρη μου· πρόσέξε καλὰ.

"Οταν ἔλεγε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Χρυσουγὴ κᾶτι ἤξερε. Μέσ' 'ς τὸ χορὸ τὰ μάτια της εἶχαν ἀντικρύσῃ κᾶτι ἄλλα μάτια, τὰ μάτια ἐνὸς λεβέντη. "Ο λεβέντης αὐτὸς δὲν ἦταν ἀρχοντικὰ ντυμένος, οὔτε εἶχεν ἡ ὄψι του τὴ γυναικίαια ὡμορφάδα ποῦ εἶχαν ἄλλα ἀρχοντόπουλα. Μὰ εἶχε κᾶτι ἄλλο μέσ' 'ς τὰ μάτια του γραμμένο, ποῦ δὲν τὸ εἶχε κανεὶς. Ἀπ' τὴν πρώτη ματιὰ ἡ Χρυσουγὴ ἐννοίωσε κᾶτι ποῦ τὴν τραβοῦσε 'ς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Τὸν ἔσμιξε κί' ἄλλαξε δυὸ λόγια μαζί του. Λόγια καινούργια, παράξενα, δὲν ἔμοιαζαν τὰ λόγια τῶν ἄλλων. "Οταν ἔφυγε ἀπ' τὸ χορὸ νὰ πάῃ σπίτι της, γύρισε ἄθελα τὸ κεφάλι,

εἶδε ποῦ ἔφευγε κ' ἐκεῖνος, κ' ἐννοίωσε κᾶτι σὺν καρδιοχτύπῃ χαρᾶς μέσα της. Τὴν νύχτα ἐκείνη δὲν κοιμήθηκεν ὅπως πρὶν ποῦ ἔπεφτε καὶ ἀποκοιμιῶταν εὐτὺς σὺν ἀρνάκι. Τὸ πρῶτ' ἐστάθηκε μὴν ὥρα 'ς τὸ παραθύρι καρτερώοντας νὰ τὴν δῇ ἂν διαβῇ ἀπὸ 'κει. Σὺν τὸν ἀγνόντεψε ἀπὸ μακριὰ ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ χτυπᾷ σὺν τοῦ λαγοῦ, καὶ τὴν ὥρα ποῦ γύρισε αὐτὸς καὶ τὴν καλημέρισεν, ἔχασε τὴν φωνή της, φωτιά ἐχύθηκε 'ς τὴν ὄψι της, κί' ἀντὶς ν' ἀποκριθῇ ἔφυγε ἀπ' τὸ παραθύρι. Ὑστερα τὸ μετάνοιωσεν, εἶπε νὰ μὴ νομίσῃ αὐτὸς πῶς τάχα εἶνε κακιωμένη μαζί του. Τὸ μεσημέρι καρτέρεσε πάλι 'ς τὸ παραθύρι· κράταγε 'ς τὸ χέρι της ἕνα ἀσπρολούλουδο τοῦ κάμπου. Σὺν τὸν εἶδε ἀπὸ μακριὰ πῶς ἐρχόντανε ἄφησε τὸ λουλούδι ἀπ' τὸ χέρι της κ' ἔπεσε 'ς τὸ δρόμον. Ὑστερα ἔκλεισε τὸ παραθύρι κ' ἐστάθηκε 'ς τὰ κρυφά. "Ο νιὸς περνώντας κοντοστάθηκε, πῆρε τ' ἀσπρολούλουδο, τὸ φίλησε καὶ τὸ βάλε 'ς τὸν κόρφο του.

Τί ἦταν ὁ νιὸς αὐτός; δὲν σὰς τῶπα ἀκόμα.

"Ηταν τραγουδιστής· ἔκανε τραγούδια 'δικὰ του καὶ τὰ τραγουδοῦσε παίζοντας τὴ λύρα του. Τὰ τραγούδια του ἀπὸ στόμα σὲ στόμα μαθαίνονταν 'ς ὅλη τὴν πολιτεία καὶ 'ς τῆς ἄλλαις πολιτείας. Κί' ἀπ' τὰ τραγούδια τὰ σημερινὰ ποῦ λέμε 'ς τὸ χορὸ καὶ 'ς τὴν τάβλα πολλὰ εἶνε 'δικὰ του τραγουδιστοῦ τοῦ Φωτεινοῦ τοῦ τραγουδιστοῦ. "Ο Φωτεινὸς δὲν τραγούδαε ἄλλο παρὰ τὴν ἀγάπην· ἡ καρδιά του ἦταν γεμάτη φλόγα, γεμάτη καὶ μὲ καὶ ξεχύνουνταν μὲ μιὰ τέχνη ποῦ κανεὶς δὲν τὴν ἔφτασε πλεῖα ὡς τὰ σήμερα. Τὰ τραγούδια του εἶχαν μαγέψῃ τὴ Χρυσουγὴ πρὶν ἰδῇ τὴν ὄψι του. Πολλαῖς φοραῖς τᾶκουσε ποῦ τὰ τραγουδοῦσαν ἄλλοι· κᾶποτε τὰ τραγούδαγε κ' ἡ ἴδια. Ἐννοίωσε κᾶτι ξεχωριστὸ σὺν τᾶκουε, σὺν τᾶλεγε· μιὰ κρυάδα 'ς τὸ κορμί, μιὰ ὀρεξί ν' ἀναστεναζῇ νὰ κλάψῃ, χωρὶς καμμιὰν ἄληθινὴ αἰτία.

Τὴ μιὰ μέρα τὸν πρωτόειδε 'ς τὸ χορὸ, τὴν ἄλλη μέρα ἔρριξε τὰσπρολούλουδο ἀπ' τὸ παραθύρι, τὴν τρίτη μέρα ἀπὸ στόμα σὲ στόμα γύριζε τὸ καινούργιον τραγούδι τοῦ Φωτεινοῦ:

Μὴ ρίχνῃς τὰσπρολούλουδο νὰ πάρω νὰ μυρίσω, μόν' ῥίξε τὰ χεῖνάκια σου νὰ τὰ γλυκοφίλῃσω.

ἔλεγε κοντὰ σὲ ἄλλα τὸ τραγούδι. Ἡ Χρυσουγὴ τὸ κατὰλαθε πῶς ἦταν γι' αὐτὴ κ' ἐκλείσθηκε 'ς τὴν κάμαρά της κ' ἔκλαψεν, ἔκλαψεν ἀπὸ χαρὰ. Νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ· ἡ ἀγάπη ῥίζωνε καὶ θέριανε καὶ 'ς τῶν δυὸ τὴν καρδιά· μέρα τὴν ἡμέρα. "Ο γέρο Πλατανιαῖς δὲν ἐννοίωσε τίποτε· οἱ ἄλλοι 'ς τὴν πολιτεία ἄρχισαν κᾶτι νὰ νοιώθουν κί' ὅτι ἕνας τὸ κρυφόλεγε· τᾶλλουνού. "Ο Φωτεινὸς ἄλλο πλεῖα δὲν τραγουδοῦσε παρὰ τὴν ὡμορφίαν τῆς Χρυσουγούλας καὶ τὸν καὶ μὲ ποῦ εἶχε γι' αὐτήν. Δὲν ἔλεγε τὸνομά της, ἀλλή-

θεια· κρατούσε τὸ μυστικό. Μὰ ὅλοι τὰ καταλάβαιναν πῶς ἦτον γι' αὐτή.

Ἄν τὸν ἀγαποῦσε κ' ἐκείνη ἢ ὄχι καλὰ κανεῖς δὲν μ'ποροῦσε νὰ πῇ, μὰ πάλι τὴν ἐβλεπαν πῶς δὲν εἶχε πλειά τὴν πρώτη παιδιὰτικὴ χαρὰ 'ς τὴν ὄψι, πῶς κἀτι σὰν σύννεφο σκέπαζε τὰ γαλανὰ τῆς μάτια, καὶ καθέννας ἔβανε ὑποψία μὲ τὸν νοῦ του. Σὰν ἐγίνηκε πάλι χορὸς τῇ λαμπρῇ 'ς τὰ μαρμαρένια ἀλώνια κ' οἱ στραβοὶ τὸ νοιώσανε πῶς ἡ Χρυσουγὴ ἀγάπαγε τὸ Φωτεινὸ τὸν τραγουδιστή. Ἄλλον δὲ γύρισε νὰ ἰδῇ, ἀλλοιού δὲν μίλησεν. ὦρα κρυφομιλοῦσανε μαζί. Τί εἶπαν κανεῖς δὲν ἄκουσε.

Τὴν ἄλλην μέρα μιὰ καὶ δυὸ κινᾷ ὁ Φωτεινὸς καὶ πάει 'ς τὰρχοντικό τοῦ γέρο Πλατανιά καὶ τὸν σμίγει μονάχο.

— Ἀρχοντά μου, τοῦ λέει φανερά καὶ ἑστέρα, ἀγαπάω τὴν κόρη σου κ' ἡ κόρη σου μ' ἀγαπάει· ἦρθα νὰ σοῦ ζητήσω τὴν εὐχή σου.

Ὁ γέρος ξετινάχθηκε σὰν νὰ τὸν δάγκωσε σφαλάγγι 'ς τὴ φτέρνα. Τοῦ φάνηκε μεγάλη ἀδιαντροπία νάρθη ἔτσι ὁλόϊσα ὁ νιὸς χωρὶς προξενιά· καὶ ποίος; ἓνας τραγουδιστής, χωρὶς ἀρχοντιά, χωρὶς βιός. Τόσοι καλλίτεροι ζητήσανε τὴν κόρη του καὶ δὲν τὴν ἔδωσε, καὶ θὰ τὴν ἔδινε αὐτουνοῦ; Τὴν ἀγάπαε; δὲν πᾶ νὰ τὴν ἀγάπαε! Τὸν ἀγάπαε, λέει, κ' αὐτή; Ἐτσι θαρροῦσε τοῦ λόγου του· γιὰ νὰ ἰδοῦμε.

— Παλλικάρι μου, τάποχρίνεται ξερά ξερά, ἄλλο ἀγάπη κ' ἄλλο παντρειά. Ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἔχει δουλειὰ 'δική του καὶ βιός 'δικό του καὶ φιλάνει ὁλημερὴς τραγούδια δὲν εἶνε γιὰ παντρειά. Σῦρε 'ς τὸ καλὸ καὶ νὰ μὴ σε ματαῖδῶ. Μὴ θαρρῇ πῶς θὰ γυρίσης μὲ τὰ τραγούδια σου τὸν νοῦ τῆς Χρυσουγῆς. Σοῦ βάνω ὄρκο 'ς τὴν ἀγάπη ποῦ τῆς ἔχω πῶς ποτὲ δὲν θὰ σοῦ τὴν δώσω γυναικα.

Ὁ Φωτεινὸς χλωμὸς σὰν τὸ θειάφι 'ς τὰ πρῶτα λόγια τοῦ γέρου, ἀναψε ἀπὸ θυμὸ 'ς τὰ ὀστερνά:

— Κ' ἐγὼ σοῦ βάνω ὄρκο 'ς τὴν ἀγάπη ποῦ τῆς ἔχω, πῶς ζωντανή γιὰ πεθαμένη θὰ τὴν πάρω.

Σὰν ἔφυγε ὁ Φωτεινὸς ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ γέρο Πλατανιά, ἡ Χρυσουγὴ ἦρθε κ' ἔπεσε 'ς τὰ πόδια του μὲ τὰ δάκρυα:

— Πατέρα μου, τί ἔκανες; Δὲν ξέρεις τὸ λοιπὸν πῶς τὸν ἀγαπῶ;

Πρώτη φορὰ ὁ γέρος ἀγρίεψε 'ς τὴν κόρη του. Τὸν τύφλωσε ὁ θυμὸς· ἐξάρωσε τὰ φρύδια καὶ χτυπῶντας πεισματικὰ τὸ ποδάρι:

— Ὅχι, εἶπε μὲ βροντερὴ φωνή, ποτὲ δὲν θὰ τὸν πάρης αὐτὸν τὸν χασομέρη, τὸν ζητιάνο. Κάλλιστα νὰ κλάψης τόρα παρὰ νὰ μὲ καταρίσαι ὕστερα 'ς ὅλη σου τὴ ζωὴ. Χάθηκαν τὰρχοντόπουλα καὶ θὰ πᾶς ἐκεῖ νὰ πάρης ἕναν

ποῦ δὲν ἔχει ἄλλο βιός κ' ἄλλη δουλειὰ παρὰ τὰ τραγούδια του.

Ἡ κόρη σύρθηκε 'ς τὰ γόνατα μ'προστά του.

— Πατέρα μου, τὸν ἀγαπῶ. Μὴ θές νὰ με κάνης δυστυχισμένη. Ὅπως κ' ἂν μοῦχη γραφτὸ ἡ μοῖρά μου νὰ ζήσω μαζί του, δικό μου θᾶνε τὸ φταιξιμο. Πατέρα μου, τὸν ἀγαπῶ!

Ὁ γέρος ἀντὶ νὰ ἡμερώσῃ ἀπ' τὰ λόγια τῆς κόρης, ἐθέριωσε:

— Τὸν ἀγαπᾷς, ἀχάριστη, ἕναν ξένο, ἕναν ἄνθρωπο τοῦ δρόμου, ποῦ τὸν εἶδες ἐχθές, τὸν ἀγαπᾷς; Κ' ἐμένα ποῦ σ' ἐβγαλα ἀπὸ τὴν καρδιά μου ποῦ σ' ἀνέθρεψα μὲ τὸ αἷμά μου, δὲν με λογαριάζεις τίποτε; Ἀκουσέ το λοιπὸν μιὰ γιὰ πάντα· ποτὲ δὲν θὰ γίνης τοῦ Φωτεινοῦ γυναικα, ποτέ! Ξέρεις πῶς δυὸ γνώμεις δὲν ἔχω τὸ εἶπα, θὰ γένῃ.

Ἡ ἄμοιρη δὲν μίλησε πλειά, κατὰπτε τὰ δάκρυά της καὶ σῶπασε.

Τὴν ἴδια νύχτα ὁ Φωτεινὸς ἔφυγε· πῆγε 'ς τὸν Ἅγιο Τάφο νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ. Μὰ πρὶν φύγῃ ἔσμιξε μιὰ στιγμή μὲ τὴν Χρυσουγὴ καὶ μέσ' 'ς τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι φιλήθηκαν τὸ πρῶτο καὶ ὕστερο φιλὶ τοῦ χωρισμοῦ.

Τὴν ἄλλην μέρα 'ς ὅλο τὸ χωριὸ τραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι πῶλεγε ὁ τραγουδιστής φεύγοντας:

Μένα ἡ καρδιά μου σ' ἀγαπᾷ, μὰ ξέρει νὰ προσμένῃ ἂν δὲν σε πάρω ζωντανή, σὲ παίρνω ἀποθαμένη.

Πέρασ' ἓνας χρόνος, πέρασε δεύτερος, τρίτος...

Ἀπ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ Χρυσουγὴ δὲν ἔφανε πλειά 'ς τὸν κόσμο. Μακρυὰ ἀπ' τὴν πολιτεία εἶχεν ὁ πατέρας της ἕναν πύργο ἐκεῖ πῆγε μὲ τὴν κόρη του νὰ περάσῃ καμπόσο καιρό. Θαρροῦσε πῶς ἔτσι θὰ τὴν κάνῃ νὰ ξεχάσῃ τὸν Φωτεινὸ, κ' ὅσο τὴν ἐβλεπε ποῦ δὲν μιλοῦσε ποτὲ πλειά γι' αὐτόν, ποῦ δὲν ἔκλαψε ποτὲ πλειά τὸ μάτι της, παρηγοριοῦνταν κ' ἔλεγε μέσα του:

— Γιατρεύθηκε, γιατρεύθηκε. Ἐτσι εἶν' ἡ ἀγάπη. Θαρρεῖ κανέννας τὴν πρώτη ὦρα πῶς χάνεται, ἂν χάσῃ ἐκεῖνον π' ἀγαπᾷ. Σὲ λίγον καιρὸ περνᾷνε ὅλα, ξεχνιοῦνται ὅλα. Αὐτὸ θὰ πῇ νιότη.

Στραβὸς γέροντας! δὲν ἔβλεπε πῶς τὸ σαράκι τῆς ἔτρωγε μέσα τὰ σωθικά ὅπως τρώει τὸ δέντρο. Τὸ κατάλαβε μονάχα, ὅταν τὴν εἶδε μιὰ βραδυὰ νὰ πέσῃ λιγοψυχισμένη 'ς τὸ κρεβάτι καὶ νὰ μὴ σηκωθῇ πλειά! Τὸ κατάλαβε μονάχα, ὅταν τὴν εἶδε νὰ ψυχομαχᾷ χλωμή, χλωμή, σὰν τ' ἀσπρολούλουδα τοῦ κάμπου, ποῦ κρατοῦσε 'ς τὰ στήθια της— ἔρημο λουλούδι ποῦ ἀγάπησε 'ς ὅλη της τὴ ζωὴ!—Καὶ τότε ἐχτύπησε μὲ τὰ χέρια τὰσπρόμαλλο κεφάλι του, καὶ τότε ἀπ' τὰ γέρίκα του μάτια ξελίνησαν βροχὴ τὰ δάκρυα:

—Τὸ σκότωσα μὲ τὰ χέρια μου τὸ παιδί μου, ἔλεγε, καὶ τὴ φιλοῦσε καὶ τῆς ζητοῦσε συχωρεῖσι γονατιστὸς ἔμπροστὰ ἑς τὸ κρεβάτι της.

Κι' ὁ Φωτεινός, ποῦ ἦταν ὁ Φωτεινός; Κανεὶς δὲν ἤξερε, κανεὶς δὲν ἔμαθε. Οὔτε αὐτὰ τὰ χεῖλη τῆς ἄρρωστης δὲν εἶπαν τὸνομά του. Μονάχα ἑς τὴν ὕστερῃ ὥρᾳ, πρὶν ξεφτερουγίσῃ ἡ ψυχὴ της, ἀνακάθισε μὲ μιᾶς, ἀπλώσε ξεγυμνωμένα τὰ ἄσπρα χέρια της καὶ μὲ φωνὴ ποῦ ἔμοιαζε σὰν ἀγέρακι τῆς νύχτας εἶπε:

— Πάρε με, πάρε με!

Καὶ ἔπεσε ἄψυχη ἑς τὸ προσκεφάλι. Ὁ γέρος πατέρας ἐδέρνουνταν ἀπάνω ἑς τὸ ἄψυχο κορμί:

— Γιὰ 'κεῖνον ἦτον ὁ ὕστερνός της λόγος! ἑς ἐκεῖνον ὁ ὕστερνός της λογισμός! 'Σ ἑμένα τὸν φονεῖα τίποτα, τίποτα!

Ἦτον μεσάνυχτα. Ἐξω φυσομανοῦσε ἀγέρας ἑς τὰ δέντρα καὶ μιὰ κουκουβάγια ποῦ μυρίσθηκε λείψανο ἐκλαιγε ἑς τὰ κεραμίδια τοῦ πύργου.

Ὁ γέρος λιγοψυχισμένος σιγὰ σιγὰ ξεσύρθηκε κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι κ' ἔπεσε τὰπίστομα κρατῶντας μὲς ἑς τὰ χέρια τὴν ὄψι του. Ἐνα καντλή τρεμόσβυνε κρεμασμένο.

Τὴν ἴδιαν ὥρᾳ ἡ πόρτα ἀνοίχθηκε χωρὶς νὰ τριζήν κ' ἑνας μαῦρος ὑψηλὸς ἴσκιος ἐπρόβαλε. Ἦταν σιδεροντυμένος, ζωσμένος σπαθί· μὰ τὰ σίδερα δὲν ἐβρόνταγαν. Ἡ ὄψι του ἦτον ἡλιοκαμένη καὶ δασωμένη ἀπὸ μαῦρα γένεια· τὰ μαλλιά του μεγάλα, σγουρά, ξανέμιζαν πίσω. Ἐξύγωσε ἑς τὸ κρεβάτι τῆς πεθαμένης κ' ἐστάθηκε μιὰ στιγμή κυτᾶζοντας τὴν ὄψι της. Ὑστερὰ ἔκανε τὸ σταυρό του, ἔσκυψε καὶ τὴ φίλησε ἑς τὸ στόμα. Πῆρε ἀπ' τὰ στήθη της τὰ μαραμμένα ἀσπρολούλουδα καὶ τᾶχωσε ἑς τὸν σιδερένιο κόρφο του. Ὑστερὰ ἀπλώσε τὰ δύο του χέρια καὶ ἀνασῆκωσε τὸ ἄψυχο κορμί ἑς τὴν ἀγκαλιά του. Σὰν εἶδε πῶς ἦτον μισόγυμνο, τράβηξε τὸ ἄσπρο σεντόνι καὶ τὸ τύλιξε μέσα. Πάλι χωρὶς νὰ βροντήσουν τὰ σίδερα ποῦ φοροῦσε, χωρὶς νὰ τριζήν ἡ πόρτα, ἔφυγε, ἐχάθηκε σὰν ἴσκιος, σὰν σύννεφο, κρατῶντας ἑς τὰ χέρια τὴν πεθαμένην.

Ἀξάφνα ὁ γέρο Πλατανιάς, σὰν νὰ κατὰλαβε κάτι, ξεπετάχθηκε· ὀλόρθος γύρισε καὶ κύταξε τὸ κρεβάτι ἀδειανὸ καὶ μιὰ φωνὴ ποῦ δὲν ἦταν ἀνθρώπου φωνὴ ἐτράνταξε τὰ θέμελα τοῦ πύργου. Ἐτρεξε σὰν νὰ εἶχε ξανανοιώσει κ' ἀνοίξε τὸ παράθυρο. Σὲ μιὰ ἀστραψιὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἶδε ἕναν ὀλόμαυρο καθαλάρη ἀπάνω ἑς ὀλόμαυρο ἄλογο· μὲς τὴν ἀγκαλιά του κρατοῦσε σφιχτὰ σφιχτὰ κάτι ἄσπρο κάτασπρο πρᾶμμα, κ' ἔφευγε πέρα κατὰ τὸ λόγγο.

— Ἀχ! ἐβάσταξε τὸν ὄρκο του· ζωντανὴ δὲν μοῦ τὴν πῆρε, πεθαμένην μοῦ τὴν παίρνει!

Ἐφώναξε ὁ γέροντας κ' ἀπόμεινε ἐδεκεῖ κρεμασμένος ἑς τὸ παραθύρι. 'Σ ταῖς φωναῖς ἐκεῖ-

ναις ἔτρεξαν οἱ δούλοι του. Τὸν βρῆκαν ξεψυχισμένο! ... Θεὸς σχωρέσ' τον.»

Ἡ γραῖα περατώσασα τὴν ἀπαισίαν διήγησιν ἔφερε πάλιν τὸ παγούριον τῆς ῥακῆς ἵνα δροσίση τὰ στεγνωθέντα χεῖλη. Ὅλοι δὲ τόσῳ εἰχομεν προσηλωθῇ εἰς τοὺς λόγους αὐτῆς, ὥστε δὲν ἐφρόντισε κανεὶς νὰ ῥίψη νέα ξύλα καὶ κώνους εἰς τὴν πυράν, ἥτις εἶχε σχεδὸν σθεσθῇ. Ὁ οἰκοδεσπότης ἔρριψε μιάν ἀγκαλιάδα καὶ ὁ οἶκος ἐφωτίσθη πάλιν. Ὡς νὰ ἀνέλαθε δὲ θάρος ἐκ τοῦ φωτός ἡ σύζυγος αὐτοῦ λύσασα τὴν σιωπὴν ἠρώτησε τὴν γραῖαν:

— Καὶ λές, θειά, νὰ ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Φωτεινός ζωντανός ποῦ ἦρθε καὶ πῆρε τὴν πεθαμένην.

— Παιδί μου, κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μὰ λέω μὲ τὸν νοῦ μου, πῶς θὰ ἦταν ἀπὸ καιρὸ πρὶν πεθαιμένος ἢ σκοτωμένος κ' ἔμεινε ἄλυτος μὲς ἑς τὴ γῆ γιὰ τὴν βάραινε ὁ ὄρκος του. Σὰν ἦρθε ἡ ὕστερη ὥρᾳ πλειὰ σηκώθηκε βρυκόλακας μὲς ἀπ' τὸ μνημα καὶ πῆγε νὰ τὸν ξέπλερώσῃ. Ἐτσι ἀλήθευσε καὶ τὸ τραγούδι:

Ὅπ' ἀγαποῦν ἀληθινὰ τὴ μοῖρα τὴν ὀρίζουν·
μηδ' ἀπὸ χάρου θέλημα ποτὲ δὲν ἐξωρίζουν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΔΙΚΩΝ

ἀναγνωσθεῖσα τῇ δεκάτῃ ἐκτῇ Ἀπριλίου ἐν τῷ
Ζαπτιεῖ Ὀλυμπιακῷ μεγάρῳ ὑπὸ τοῦ εἰσηγη-
τοῦ Ν. Γ. Πολίτου.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

23) ΤΑ ΜΑΚΡΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΝΣΙΟΝ, συλλογὴ λυρικῶν καὶ ἐπικολυρικῶν ποιημάτων, ὧν ἄλλα μὲν εἶναι γεγραμμένα εἰς καθαρεύουσιν, ἄλλα δ' εἰς τὴν ὁμιλουμένην. Εἰς καθαρεύουσιν εἶναι δύο μεγάλα λυρικά ποιήματα Ποῦ ἢ πραγματικὴ γαλήνη καὶ Ὁ αἰώνιος ὁδοιπόρος ἢ ἡ ἀνθρωπότης. Ὁ ποιητὴς φεύγων τὴν δίνην τῶν πόλεων ζητεῖ τὴν γαλήνην μακρὰν τοῦ θορύβου, ἐν τῇ φύσει· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν εὐρίσκει ἀληθῆ γαλήνην. Ὑπὸ τὴν ἡρεμίαν καὶ σιωπὴν τελεῖται ἀγὼν ἀλληλοφθορᾶς· τὸ δένδρον φθείρει διὰ τῶν ῥιζῶν τὸ γαῖτον δένδρον, εἰς τὰ πέταλα αὐτοῦ τὸ ἄνθος συγκαλείει τὸ θῦμά του, τὸ κελάδημα τοῦ πτηνοῦ εἶναι πολλάκις στέναγμα μητρὸς πρὸ τῆς ἀποφραγισθείσης φωλεᾶς· οὐδ' εἰς τὸ κύμα, οὐδ' εἰς τὰς ἐκτάσεις τοῦ οὐρανοῦ εὐρίσκει ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ τὸ ζητούμενον. Ἀπηλπισμένη τότε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, στρεφεται πρὸς ἑαυτὴν ἀναζητοῦσα καὶ ἐν ἑαυτῇ εὐρίσκει τὴν ποθητὴν γαλήνην.

Ὑπαρχει πλὴν γαλήνη τις πραγματικὴ, ἁγία, αἰώνιον μεδίαιμα καὶ διαρκὴς εὐδία,